

P. BORBÉLY KATALIN

Örökség

A hetvenes évek végén egy városi gyereknek csodálatos élmény volt falun nyaralni. Szabadságillata volt mindennek. Nem volt vekker, ami ébreszt, mégis korán keltünk, mert a kakas pontosabb volt mindenfajta óránál. Kukorékolása élesen hasította a hajnali levegőt. Az önfeledt játékba csak néha vegyült „munka”, de itt még az is élmény volt.

Egyik nap a szőlőkötés volt soron. A munkában ugyan nem sok részem volt, de a dülőben vadvirágot szedni imádtam. Akkor is kipirult arccal futottam a színpompás csokorral, melyet mamának szedtem. A pajta előtt megtorpantam, olyan szép dallam jött elém valahonnan a sorok közül. Óvatosan kerestem meg mamát, mintha attól féltem volna, hogy ha zajt csapok, a dallam, mint tündérpillangó tovalebbről, s a semmibe vész.

– Mit énekelisz? – kérdeztem csendesesen, még mindig a virágot szorongatva.

– Csak egy népdal. Még az anyukámtól tanultam. Tetszik?

– Igen.

– Tudod, a magyar ember mindig énekel, ha bánata van, ha örül. Így még a munka is jobban halad.

– Énekelj el még egyszer!

Mire végigértünk a szőlősoron, már én is énekeltem, nemcsak a „Fölszállott a pávát” hanem még másik két dalt is. Ezután mindig különös boldogsággal „vettem részt” az eddig unalmasnak ítélt munkákban (mint krumplihámozás, gazszedés), mert a közös éneklésnek varázslata volt, amit csak mi tudtunk.

Később az iskolában is tanultuk ezeket a dalokat. Aztán az énekkarba is azért jelentkeztem, hogy még több szép magyar dalt tanulhassak. Itt találkoztam először Kodály Zoltán: A székely fonó című zeneművével és a Hány Jánossal, melynek „In-

termezzo” és „Harangjáték” darabjai fontos részévé váltak azoknak a zenei összeállításoknak, melyeket pihenésként hallgatók. Zenetanítási módszere része lett a mindennapoknak.

Amikor a gyerekeim iskolába kerültek, s együtt tanultuk újra a „Felszántom a császár udvarát” című dalt, akkor értettem meg Kodály munkásságát. Ha meghallom ezeket a régi dallamokat, ma is a nagyszüleimhez, a régi faluhoz kötöm, felidéződik bennem az a kemény munka és élet, melynek örömét és bánatát fejezik ki. Hogy tényleg működik, akkor tudatosodott bennem, amikor a kisfiamat táncolni láttam a Hány János verbunkjában.

Így él tovább bennünk a népdal akkor is, ha már a nagymamák sem élnek, mert a gyerekeknek Kodály megmutatja, hogy miért szép.

Csábítás

Akarata megtört.

Ívbe feszülő teste
elalélt az ölelésben.

De a lelke elveszett
térben és időben

ÖRÖKRE.

TOLDINÉ HORVÁTH ILDIKÓ: ELMÉLYÜLÉS